



HUISVESTING VAN KALVEREN OP MELKVEEBEDRIJVEN

Een goede start van het opfokproces is cruciaal om goed ontwikkelde vaarzen te fokken die afkalven op een leeftijd tussen 21 en 24 maanden. Om die goede start te kunnen maken, is de huisvesting van de kalveren een cruciale factor. De ervaring leert dat op sommige bedrijven hieraan iets te weinig aandacht besteed wordt, vandaar dat we nog even enkele belangrijke aandachtspunten opsommen.

– Hendrik Cnockaert & Peter Op't Roodt, SBB Agro Bouwadvies

De pasgeboren kalveren worden individueel gehuisvest, buiten in iglo's of in eenlingboxen. Door de kalveren de eerste 2 weken individueel te huisvesten, kan heel vaak besmetting met *E. coli*-diarree worden voorkomen. Op sommige bedrijven kiest men heel bewust voor iglo's, andere bedrijven schakelen dan weer over op iglo's als er grote problemen zijn in de bestaande kalverstallen. Wanneer je iglo's gebruikt, moet je voldoende aandacht besteden aan de plaats waar je ze opstelt. Uiteraard probeert men deze vaak zo dicht mogelijk bij de melkstand of de melkbereidingsplaats te positioneren. Zorg ervoor dat de iglo's niet in de tocht staan. Een opstelling tussen 2 gebouwen of in een 'hoek' met gebouwen (of dichte

.....
Zorg ervoor dat de iglo's
niet in de tocht staan.
.....

beplanting) is af te raden omdat hier vaak verhoogde windsnelheden ontstaan. De iglo's worden dan ook best vrijstaand opgesteld en bij voorkeur op een betonverharding met een beperkte helling voor een vlotte afvoer van de mestsappen. De open zijde van de iglo wordt in de winterperiode gericht naar het zuidoosten om optimaal te kunnen profiteren van de zonnestraling en op die manier ook de koude noorderwind buiten te houden. Tijdens de zomerperiode worden de iglo's

best gedraaid omdat anders de temperatuur te hoog kan oplopen.

Bij de toepassing van eenlingboxen verdient het werken met meerdere compartimenten de voorkeur. Dit zorgt voor een verhoogde bouwcost, maar op de steeds groter wordende bedrijven neemt ook de ziektedruk toe. Het wordt dan ook in de toekomst belangrijk dat er een sanitaire leegstand kan worden gecreëerd om de ziektedruk onder controle te houden. Werken met compartimenten maakt het ook mogelijk dat stierkalveren voor de verkoop gescheiden gehuisvest worden van de vaarskalveren voor de opfok. In eenlingboxen moet men er uiteraard op letten dat de dieren ongehinderd kunnen liggen en

opstaan en dat aan de dierenwelzijns-wetgeving wordt voldaan.

Ingestrooide groepshokken

Na de periode van individuele huisvesting worden de kalveren bij voorkeur in kleinere groepjes (van 4 tot 6 kalveren) in stroboxen gehuisvest om een optimale voeding en opvolging mogelijk te maken. Per dier is 2 tot 3 m² ligruimte aan te bevelen en 0,4 m plaats aan het voederhek. Deze stroboxen hoeven dus in principe niet groot te zijn. Het grootste aandachtspunt is echter dat deze machinaal moeten kunnen worden uitgemest en liefst nog met het beschikbare materiaal op het bedrijf. Na de melkperiode kunnen de kalveren in grotere groepen op stro worden gehuisvest, meestal tot ze 4 à 5 maanden oud zijn. Door de stroboxen voldoende lang te maken (meer dan 3 m) ontstaat er vooraan een eetzone en achteraan een rustzone. Op die manier creëer je rust in het strohok en kan je optimale groeieresultaten behalen. De kalveren tot 6 maanden of langer op stro huisvesten is, zeker bij nieuwbouw, economisch en arbeidstechnisch minder interessant vanwege het hogere stroverbruik.

Kalverdrinkautomaat

Door het installeren van een kalverdrinkautomaat kan je met een relatief beperkte investeringskost arbeid besparen. Doordat de melk over meerdere drinkbeurten per dag verstrekt wordt en kunstmelk een constantere samenstelling heeft dan koemelk, is er ook minder kans op voedingsdiarree. Het blijft wel nog een vereiste dat de dieren individueel voldoende opgevolgd worden en niet verdwijnen in de massa.

Het controleren van de drinkschema's en het op regelmatige tijdstippen kalibreren van het toestel is dan ook een must.

Enkele aandachtspunten op het vlak van huisvesting: de speen moet gemakkelijk bereikbaar zijn en het drinkstation moet in de eetzone worden geplaatst en niet in de rustzone van het groepshok. De drinkwatervoorziening wordt best in de eetzone, maar uit de buurt van het drinkstation geplaatst.

De kans dat het water na het drinken in de lebmaag terecht zou komen is anders te groot. We willen het water immers in de pens, om een goede vertering van het ruwvoeder te bekomen. Tot slot is het aan te bevelen dat er ter hoogte van de eetzone en het drinkstation roosters worden voorzien. Dit zorgt voor een meerkost, maar beperkt het stroverbruik aanzienlijk en vergemakkelijkt het me-

chanisch uitmesten, wat vaak vlak bij het drinkstation een probleem is.

Ventilatie

In de rundveehouderij worden de stallen normaliter natuurlijk geventileerd. Bij de

maar het geniet de voorkeur om de lucht niet rechtstreeks in de stal binnen te laten komen om koudeval te vermijden. Indien er wel een rechtstreekse luchtinlaat is, moeten alvast de nodige voorzorgsmaatregelen genomen worden: voldoende



1 Pasgeboren kalveren kan je huisvesten in iglo's. Besteed wel voldoende aandacht aan de plaats waar je ze opstelt. 2 Na de periode van individuele huisvesting worden de kalveren bij voorkeur in kleinere groepjes ondergebracht in stroboxen.

jongste kalveren kan echter overwogen worden om over te schakelen op mechanische ventilatie, zeker als de stal ingesloten is of als er gewerkt wordt met compartimenten. Bij mechanische ventilatie moet bij het stalontwerp voldoende aandacht geschonken worden aan de wijze waarop de luchtinlaat wordt gecreëerd. Er zijn heel wat verschillende opties,

windbreking in de luchtinlaat en/of het aanbrengen van geleidingsplaten. Naast de mechanische ventilatie zal, zeker bij het ouder jongvee, meestal natuurlijke ventilatie toegepast worden. Zoals in eerdere artikels reeds besproken, is een goede inplanting en oriëntatie van de stal hierbij cruciaal. Om de stallucht voldoende te kunnen ventileren, moeten

er genoeg luchtinlaatopeningen aanwezig zijn en moeten deze op de juiste plaats zitten. Belangrijk hierbij is dat de lucht, die binnenkomt via de inlaatopeningen, gebroken wordt. Bij jongvee is het zelfs aan te raden om naast het voorzien van

tegenstelling tot melkkoeien, best gehuisvest in een stal met een beperkt volume. De reden hiervoor is dat jonge kalveren weinig warmte produceren. Bij een groot stalvolume kunnen de kalveren in de winterperiode de staltemperatuur onvol-



Jongvee wordt, in tegenstelling tot melkkoeien, best gehuisvest in een stal met een beperkt volume.

windbreking ook nog een regelbaar dicht net te voorzien zodat de inlaatopening geregeld kan worden. Te veel ventileren is immers een veel gemaakte fout bij de huisvesting van jongvee. Een regelbaar systeem wordt vaak achterwege gelaten wegens de investeringskost. Voor jongvee moet dit (zeker aan de koude NO-zijde) nochtans overwogen worden. Naast het onvoldoende breken van de inkomende wind, is een te groot stalvolume een vaak voorkomend probleem. Jongvee wordt, in

doende doen stijgen, waardoor het vaak te koud is in de stal en de optimale temperatuur niet bereikt wordt.

Ligboxen

De lengte en breedte van de ligboxen en de breedte van de roostervloer moeten steeds aangepast zijn aan de maten van de dieren. Te ruime ligboxen worden te veel bevuild, te krappe ligboxen verhogen de kans op roosterliggers. Het jongvee jonger dan een jaar wordt best gehuisvest

in kleine groepen zodat het leeftijdsverschil tussen de kalveren beperkt blijft. Het jongvee ouder dan een jaar kan in grotere groepen gehuisvest worden.

Er kan gewerkt worden met langs- of dwarsopstelling. Beide hebben voor- en nadelen. Het werken met langsoopstelling en flexibel hekwerk zorgt ervoor dat de groepsgroottes aangepast kunnen worden volgens de behoefte, wat vandaag meer en meer nodig is vanwege de snel ontwikkelende melkveehouderij. Bij dwarsopstelling is de stal meestal kleiner voor hetzelfde aantal dieren maar staan de groepsgroottes vast en is het moeilijker om de groepen flexibel in te delen. Ook het zuiver maken van de roosters is bij dwarsopstelling lastiger vanwege de doodlopende roostergangen. Uiteraard moet er bij de stalindeling ook aandacht worden besteed aan het doorschuiven van de dieren. Wanneer het verplaatsen van hok naar hok binnen de stal op een gemakkelijke manier kan, wordt er veel arbeid uitgespaard.

Goede huisvesting soms uit het oog verloren

De laatste jaren werd er op veel bedrijven fors geïnvesteerd in nieuwe melkveestallen. Hierbij werd soms een goede huisvesting van het jongvee uit het oog verloren en wil men er nadien werk van maken. Zowel bij renovatie van bestaande stallen als bij nieuwbouw moet je in de eerste plaats voldoende aandacht besteden aan de ventilatie. Daarnaast is het voorzien van compartimenten voor de jongste kalveren zeker aan te raden. Ten slotte kan een goede stalindeling er ook voor zorgen dat de hoeveelheid arbeid beperkt kan worden om goed ontwikkelde vaarzen op te fokken binnen een termijn van 24 maanden. ■